

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/121/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1414212421
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ayše Pružinec - Erenová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1414212421.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: F. M., nar. XX. XX. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Vazovova ul. č. 7/A, Bratislava, dieťa rodičov: matka - P. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q. E.. Č.. XX, Q., toho času bytom W. E.. Č.. XX, Q., zastúpená: Mgr. Jozef Šotkovský, nar. 16. 10. 1986, Špitálska ul. č. 10, Bratislava, otec - C. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom W. E.. Č.. XX, Q., zastúpený: Moreno Vlk & Asociados SK s. r. o., IČO: 47 235 641, Cukrová ul. č. 14, Bratislava, o nariadenie predbežného opatrenia, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 18. augusta 2014, č. k. 13P/181/2014 - 27, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením nariadil predbežné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloleté dieťa F. M., nar. XX. XX. XXXX do osobnej starostlivosti matky, dočasne styk otca s maloletou zakázal a zároveň mu uložil povinnosť platiť výživné na maloletú v sume 50 eur mesačne od 18. 08. 2014, do 25. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 74 ods. 1, § 75 ods. 6, 8 O. s. p. a vecne dôvodnosťou podaného návrhu, keď mal preukázané nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, ktorá by dieťaťu hrozila v prípade, ak by predbežné opatrenie nenariadil. Uviedol, že pri svojom rozhodovaní vychádzal najmä z potreby ochrany záujmov maloletej, nakoľko otec bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 21. 07. 2014, č. k. (správne spisová značka) 2T/90/2014 odsúdený za pokračovací prečin nebezpečného vyhrážania v jednočinnom súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci, i keď mu bol výkon trestu podmienene odložený, nakoľko sa ku skutkom priznal a s prokurátorom uzavrel dohodu o vine a treste. Poukázal na skutočnosť, že otcovi bol zároveň uložený zákaz požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok s tým, že podľa tvrdení matky, otec preukázateľne alkoholické nápoje požíva naďalej a preto považoval za potrebné zasiahnuť do práv účastníkov a aspoň predbežne zabezpečiť ochranu maloletému dieťaťu, aby bolo obmedzené riziko nenapraviteľnej ujmy, ktorá by dieťaťu mohla vzniknúť. Rozhodnutie o povinnosti otca prispievať predbežne na výživu maloletej odôvodnil vecne tým, že podľa tvrdenia matky otec na dieťa od jeho narodenia neprispieva vôbec a výšku určil predbežne tak, aby výživu dieťaťa zabezpečila v nevyhnutnej miere s tým, že v riadnom konaní bude vykonávať rozsiahle dokazovanie, na základe ktorého bude môcť vo veci rozhodnúť v súlade s potrebami a záujmami maloletej.

Proti tomuto uzneseniu podal otec v zákonnej lehote odvolanie a navrhol ho zmeniť a jeho styk s maloletou upraviť tak, že bude oprávnený sa s dieťaťom stykať každú nedeľu od 8, 00 hod. ráno do 20, 00 hod. večer a výšku jeho vyživovacej povinnosti zmeniť na zákonné minimum v sume 27, 13 eur. Uviedol, že matka mu po prepustení z väzby styk s dieťaťom umožnila, avšak sa vôbec nezmenila, že už podala návrh na zákaz jeho styku s dieťaťom. Poukázal na skutočnosť, že matku ani jej ďalšie dieťa, pochádzajúce z mimomanželského zväzku a ani maloletú Viktóriu nikdy psychicky ani fyzicky netýral, naopak maloletý U. mal z matky strach, čo sa snažil mierniť priateľským až rodičovským prístupom a o maloletú dcéru sa vždy staral a pokiaľ mu to pracovné povinnosti umožnili, po práci matke pomáhal s bežným chodom domácnosti. Nesúhlasil s tvrdením matky, že požíva alkoholické nápoje, nakoľko

pohostinstvá navštevoval vždy vtedy, keď chcel vidieť maloletú a jej matku, ktorá pohostinstvá sama navštevuje a aj s maloletými deťmi. Otec vo svojom odvolaní uviedol, že emočné výkyvy spôsobili nepriaznivý stav, ktorý ňu vyvolal neustále hádky s matkou, ktoré nezvládal a reagoval podráždene na jej útoky, avšak pred deťmi sa snažil ovládať. Uviedol, že tvrdenia matky viedli k tomu, aby bol v čase od 06. 03. 2014 do 21. 07. 2014 väznený vo vyšetrovacej väzbe a nakoľko podmienky v nej boli neznesiteľné, nebol schopný vo väzbe vydržať do úplného prejednania veci, napriek tomu, že mohol byť paradoxne spod obvinenia oslobodený a vzhľadom na vek maloletej, podpísal dohodu o vine treste s jediným cieľom, byť čo najskôr prepustený na slobodu. Nesúhlasil s výškou predbežne určenej jeho vyživovacej povinnosti k maloletej, nakoľko žije ako bezdomovec, žije v ubytovni a je zamestnaný na hodinovú mzdu za 3, 70 eur a preto jeho mesačný zárobok ledva postačuje na výdavky, nakoľko spláca dlh na kreditnej karte, spláca požičanú sumu vo výške 2. 000 eur a až po splatení týchto záväzkov, môže hradiť svoje ubytovanie, stravu a pod.

Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadril.

Matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že navrhuje uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdiť, nakoľko dôvody zákazu styku otca s maloletou trvajú a sú dané. Uviedla, že síce otcovi umožnil sa s dieťaťom stretnúť, avšak v prítomnosti tretích osôb s tým, že síce otec jej synovi Petrovi vybavil psychologičku, ktorú však po jeho útoku na ňu v prítomnosti syna, bola psychologická pomoc zameraná na tento zážitok s tým, že sa otca maloletej bojí, sám sa zamyká a kontroluje vchodové dvere do bytu. K tvrdeniu otca v podanom odvolaní, že jej pomáhal s bežným chodom domácnosti uviedla, že sa o maloletú staral iba vtedy, keď sa mu chcelo a mal náladu, a to napriek tomu, že nepracoval, neprispieval jej na domácnosť, nájom, úver a všetky výdavky hradila sama.

Odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a) O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa je vecne správne.

Predbežným opatrením môže súd pred začatím konania (§ 74 ods. 1 O. s. p), ako i po začatí konania v súlade s ust. § 102 ods. 1 O. s. p. dočasne upraviť pomery účastníkov, ak je to potrebné a účelné, alebo ak je tu obava, že by budúci výkon rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 24 ods. 3 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby a vývinové potreby a stabilitu budúceho výchovného prostredia.

Z dikcie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že základným predpokladom prípustnosti a dôvodnosti predbežného opatrenia je tvrdenie a osvedčenie existencie právneho vzťahu medzi účastníkmi konania a nevyhnutnosť dočasnej úpravy právnych vzťahov medzi nimi. Predbežné opatrenie plní funkciu prostriedku regulujúceho právne vzťahy na obdobie po jeho vydaní a má preto výrazný preventívny zmysel i účinok, ktorý v naliehavých prípadoch môže zamedziť i vzniku škody alebo inej ujmy a ak k nej došlo, predbežným opatrením je možné zabrániť jej rozširovaniu. Vydanie predbežného opatrenia vo všeobecnosti teda predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva (nároku), a aby neboli vážnejšie pochybnosti o potrebe predbežnej úpravy a podmienkou pre jeho vydanie je osvedčenie, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy pomerov by bolo právo niektorého z účastníkov ohrozené. V každom prípade je však potrebné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana ako aj osvedčenie, že je tu nebezpečie bezprostredne hroziacej ujmy. Predbežné opatrenie má teda charakter provizórneho riešenia vzťahov medzi účastníkmi a má miesto vtedy a tam, kde v konkrétnom prípade je odôvodnená obava, že jeho nenariadením by sa podstatne zhoršila právna pozícia navrhovateľa v danom občiansko-právnom vzťahu. Pre nariadenie a ďalšie trvanie predbežného opatrenia nie je potrebné jednoznačne preukázať oprávnenosť uplatneného nároku. Postačuje, aby tento nárok bol osvedčený, čo však neznamená, že by bolo možné predbežné opatrenie vydať len na základe návrhu a bez toho, aby boli

osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že je tu nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy.

V konaní o nariadenie predbežného opatrenia spočíva povinnosť tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno v činnosti súdu pred začatím konania, a pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (primerane to platí aj pre rozhodovanie súdu podľa § 102 O. s. p.), výlučne na navrhovateľovi, v posudzovanej veci teda na matke maloletej. Unesenie dôkazného bremena predpokladá len to, aby navrhovateľ súdu navrhol aspoň dôkazy základného významu pre osvedčenie nároku, ktorý má byť dočasne chránený predbežným opatrením, dôkazy na osvedčenie naliehavosti, primeranosti a nevyhnutnosti dočasného opatrenia.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že predbežné opatrenie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa súd vydá vtedy, ak má preukázané, že riešenie situácie dieťaťa neznesie odklad z dôvodu, že je priamo ohrozená jeho výživa, alebo keď musí byť okamžite vyňaté z doterajšieho výchovného prostredia prípadne, ak ide o iné dôležité záujmy. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že existuje nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy.

V konaní vo veciach starostlivosti o maloletých je účelom predbežného opatrenia v prvom rade ochrana maloletých. Nariadenie predbežného opatrenia je potom na mieste zásadne len vtedy, ak situácia na strane maloletého, ktorého sa konanie týka, je natoľko vážna, že vyžaduje okamžitý zásah práve nariadením predbežného opatrenia, nakoľko v prípade nenariadenia predbežného opatrenia, hrozí maloletému vznik vážnej ujmy.

Ústava SR v článku 41 zaručuje právo rodiča vychovávať svoje dieťa a starať sa oň. Dieťaťu rovnako zaručuje právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Dohovor o právach dieťaťa ukladá zmluvným štátom povinnosť vynaložiť všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že sú to obaja rodičia, ktorí majú spoločnú a rovnakú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa, pričom zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa. Pri skúmaní dôvodnosti návrhu na nariadenie predbežného opatrenia je preto potrebné vychádzať z toho, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Obsahom ich práva vychovávať dieťa je v prvom rade právo a povinnosť chrániť záujmy dieťaťa, právo mať dieťa u seba a právo osobne sa o dieťa starať.

Právo mať dieťa u seba je ústavným vyjadrením zásady, že starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona. K násilným zásahom do práv rodiča mať dieťa u seba patrí zadržanie, väzba rodiča alebo dieťaťa, ochranná výchova, výchovné opatrenie a pod. Okrem násilných zásahov do práva rodiča mať dieťa u seba sa toto oprávnenie redukuje tiež fakticky v dôsledku skutočnosti, že rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú. Pretože im vo väčšine prípadov patrí obom výkon rodičovských práv a povinností v rovnakej miere a dieťa nemôže byť súčasne členom dvoch domácností, je v takomto prípade nevyhnutné aj právne rozhodnúť, ktorému z rodičov zostane toto právo zachované v plnej miere a dieťa mu bude zverené do osobnej starostlivosti a ktorému z rodičov sa právo osobne sa o dieťa starať odoberie a vznikne mu úplne nové právo - právo styku s dieťaťom. Právo styku bude tomuto rodičovi poskytovať priestor na to, aby zabezpečoval výchovu dieťaťa tak, ako mu to ukladá Zákon o rodine.

Z obsahu spisu vyplýva, že matka podala dňa 21. 07. 2014 návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým žiadala maloletú do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej zveriť do jej osobnej starostlivosti a zároveň žiadala otcovi dočasne zakázať styk s dieťaťom (do právoplatného rozhodnutia vo veci samej s tým, že sa návrhom vo veci samej mieni domáhať komplexnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej).

Odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom prvostupňového súdu v odôvodnení napadnutého uznesenia, že v posudzovanej veci boli splnené zákonné podmienky na nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia, nakoľko z návrhu a z doposiaľ predložených listinných dôkazov celkom nepochybne potreba dočasného zverenia maloletej do starostlivosti matky predbežným opatrením vyplýva a zároveň potreba dočasne zakázať otcovi styk s maloletou.

Otec, ktorý bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 21. júla 2014, sp. zn. 2T/90/2014 uznaný vinným z dôvodu, že v podnapitom stave v septembri 2013 v byte matky po predchádzajúcej slovnej hádke začal vulgárne nadávať a vyčítať jej, že kvôli nej padol na dno, minule ju nemal iba dobiť ale zabiť, pokúšal sa ju vyhodiť z balkóna, 18. februára 2014 pri ďalšej hádke v tom istom byte sa jej vyhrážal tak, že v nej vzbudil dôvodnú obavu o svoj život a zdravie a dňa 06. 03. 2014 sa matke z jej bytu najprv telefonicky vulgárne vyhrážal a následne poškodil vybavenie bytu, čím jej spôsobil škodu minimálne vo výške 719 eur, t. j. vyhrážal sa matke smrťou a inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to mohlo vzbudiť dôvodnú obavu a súčasne zničil cudziu vec a spôsobil tak na cudzom majetku malú škodu, za čo bol právoplatne (rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 21. 07. 2014) odsúdený za spáchanie pokračovacieho prečinu nebezpečného vyhrážania v jednočinnom súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci na trest odňatia slobody v trvaní šesť mesiacov s tým, že výkon trestu mu bol podmienene odložený. Otcovi bol zároveň uložený zákaz požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok.

Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že otec sa už v čase, keď mala maloletá 4 mesiace (september 2013) začal k matke správať agresívne, vyhrážal sa jej zabitím, zničil jej majetok (vybavenie bytu), bol od 06. 03. 2014 do 21. 07. 2014 (deň nadobudnutia právoplatnosti rozsudku), vo vyšetrovacej väzbe a v ten istý deň podala matka návrh na nariadenie predbežného opatrenia z obavy jeho ďalšieho fyzického útoku voči nej a maloletej a preto súd prvého stupňa rozhodol vecne správne, keď v záujme maloletej nariadil predbežné opatrenie, ktorým zároveň otcovi styk s dieťaťom dočasne zakázal, nakoľko matka jednoznačne nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy osvedčila a bolo preto nevyhnutné zabezpečiť ochranu dieťaťa a zamedziť tak prípadne vzniku nenapraviteľnej ujmy.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že nakoľko predbežné opatrenie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je len krátkodobým provizóriom a nie definitívnym rozhodnutím, ktoré nemožno doplniť, či nahradiť, novým, ktoré lepšie vystihuje ochranu základného práva a dočasnou úpravou urobenou vo forme predbežného opatrenia sa neprejudikujú práva a povinnosti účastníkov, ani posúdenie právneho vzťahu medzi nimi, čo znamená, že obsahom dočasnej úpravy v neskoršom konaní nie je súd viazaný a môže rozhodnúť inak.

Nebolo možné sa stotožniť ani s tvrdením otca domáhajúce sa svojim odvolaním zmeny výroku, ktorým mu bola napadnutým uznesením uložená povinnosť dočasne prispievať na výživu maloletej sumou 50 eur mesačne, na sumu 27, 13 eur mesačne.

Podľa § 76 ods. 1 písm. a) O. s. p., predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby platil výživné v nevyhnutnej miere.

Z dikcie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že toto predbežné opatrenie je možné nariadiť bez zreteľa na to, o aké výživné ide, keďže dôležité je iba to, že sa uplatňuje nárok na výživné, ktorého právny dôvod spočíva v ustanoveniach Zákona o rodine. Aktívna a pasívna legitímácia oboch rodičov je nesporná, t. j. na nariadenie predbežného opatrenia stačí osvedčiť, že osoba povinná poskytovať výživné, je rodičom, označeným otcom, t. j. dieťaťom oprávnenej osoby. V každom prípade v zmysle citovaných zákonných ustanovení ide o výživné v nevyhnutnej miere, z čoho vyplýva, že rozsah výživného v predbežnom opatrení sa zásadne odlišuje od jeho rozsahu v konečnom rozhodnutí, okrem prípadu, ak nevyhnutná miera je súčasne aj limitom schopností a možností povinného, výrok predbežného opatrenia nepredurčuje obsah meritórneho rozhodnutia, a výživné v nevyhnutnej miere je určené len na uspokojovanie základných osobných (životných) potrieb oprávneného a nie je rozhodujúce, že povinný je schopný platiť aj vyššie dávky výživného.

Predbežné opatrenie podľa zákonného ustanovenia § 76 ods. 1 písm. a) O. s. p. je možné nariadiť, ako už odvolací súd uviedol vyššie iba v prípade, ak je nutné zabezpečiť výživu v nevyhnutnej miere len na uspokojovanie základných osobných (životných) potrieb oprávneného a nie je rozhodujúce, že povinný je schopný platiť aj vyššie dávky výživného, a nakoľko inštitút predbežného opatrenia v uvedených konaniach má slúžiť k ochrane práv dieťaťa v situáciách, keď sú jeho práva zjavne ohrozené, a to do doby, keď o výchove dieťaťa, ktoré je inštitútom hmotného práva, nebude rozhodnuté podľa príslušných ustanovení Zákona o rodine.

V posudzovanej veci otec maloletej žiadal určiť predbežné výživné sumou 27, 13 eur, keď sumu určenú napadnutým uznesením 50 eur považoval za neprimeranú jeho zárobkovým schopnostiam a možnostiam a finančným záväzkom. Z pracovnej zmluvy, ktorú dňa 30. 07. 2014 uzavrel

so spoločnosťou de ADDA s. r. o. totiž vyplýva, že jeho týždenný pracovný čas je 40 hod. a základná dohodnutá hodinová mzda je 3, 70 eur/hod., t. j. otec dosahuje mesačný príjem vo výške 592 eur brutto (3, 70 eur/hod. x 40 hodinový pracovný týždeň x 4 týždne v mesiaci = 592 eur) a nakoľko výživné je absolútne prednostnou pohľadávkou a každý rodič je povinný predovšetkým zabezpečiť výživu svojich detí a až následne má právo použiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie vlastných potrieb, je suma predbežného výživného jednoznačne primeraná nielen dikcii citovaného zákonného ustanovenia, ale najmä zárobkovým schopnostiam a možnostiam otca a aspoň v minimálnej miere dočasne zabezpečiť základné a odôvodnené potreby maloletej.

Odvolací súd sa preto v celom rozsahu stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvého stupňa uvedeným v odôvodnení napadnutého uznesenia, spĺňajúce všetky požiadavky vyplývajúce z ust. § 157 ods. 2 O. s. p. (v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p.) a preto uznesenie v jeho napadnutej časti ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.